

اشتغال

یادداشت

کار آفرینی و رشد تولید

محمد چکشیان

مدیر هیئت مدیره هیئت مدیران کار و رفاه اجتماعی

توسعه و ارتقای فرهنگ کار آفرینی در شرایط مختلفی تأثیرگذاری مستقیم بر ارتقای فعالیت‌های حوزه کار و تولید دارد. مؤلفه‌های موجود در حوزه فرهنگ کار در ارتباط با افراد نوآور، خلاق، مبتکر و مبدع باید نیروی کار را تبدیل به نیروی کار آفرین خلاق کرده و این روند در واقع به عنوان یک جریان کار آفرینی مطرح شود. از آنجا که کار آفرینی جریان تبدیل فکر و ایده به اتفاقی با خروجی مشخص محسوب می‌شود، یکی از مؤلفه‌ها و شاخص‌های اساسی فرهنگ کار در واقع ترویج خلاقیت، نوآوری و کار آفرینی در حوزه تولید به شمار می‌رود.

با توجه به اهمیت و ضرورت توسعه موضوع کار آفرینی در بخش کارفرمایی و خروجی اثربخش آن در حوزه تولید در ارتباط با جامعه کارفرمایی، کار آفرینی را باید به عنوان یک ارزش در تولید در نظر گرفت. کار آفرینی در واقع به صورت همزمان در حال رقم زدن رویکردهای دوگانه‌ای است که تولید محصول و خدمت به عنوان یکی از کارکردهای این موضوع کار آفرینی مطرح و مورد توجه است. در کنار این مسأله، ایجاد فرصت‌های شغلی نیز از مزایا و ماهیت کار آفرینی محسوب می‌شود. با توجه به ماهیت و خروجی موضوع کار آفرینی نیروی کار، افرادی که توان تحقق این مسأله را با بهره‌مندی از ذهن و فکر خلاق دارند، نباید در قالب نیروی کار در محیط کسب و کار مشغول به کار شود. به واسطه ارزشمندی مسأله کار آفرینی و ظرفیت‌های بخش خلاق نیروی کار، آنها باید در شرایطی قرار گیرند که جریان کار آفرینی تولید کنند. شکل‌گیری جریان کار آفرینی علاوه بر ایجاد اشتغال؛ به‌ویژه برای جوانان و تغییرات مثبت در شاخص‌های عمده بازار کار، تأثیرگذاری لازم در حوزه رشد تولید را به وجود خواهد آورد.

در ارتباط با عموم جامعه و فعالان و شاغلان حوزه کار و تولید، نیروی کار و افرادی که بالقوه امکان کار آفرینی را دارند باید به سمت کار آفرینی و خلاقیت ناشی از آن هدایت شوند که این مهم با استفاده از روش‌های مختلف قابل انجام است. به دنبال شکل‌گیری این شرایط، کارفرمایانی با امکان خلق موقعیت‌های جدید کار آفرینی را باید با ایجاد موقعیت‌ها و حمایت‌ها، به این کار تشویق و تولید، اشتغال، محصول و خدمات را به صورت همزمان محقق کرد. نیروی کار سالم، بانشاط، دارای انگیزه و مهارت‌های فنی و فرهنگ کار رشد یافته حتماً در رشد بهرهوری کار، تأثیرگذاری لازم را خواهد داشت. باور کارفرمایان به این موضوع، تغییر در نوع اقدامات آنها را به دنبال دارد. در این شرایط با وجود تعهد به قانون و درک کارفرما در ارتباط با اثرگذاری نیروی کار، نیازمند شاخص‌های مذکور است؛ لذا کارفرمایانی که با حرکت در این راستا، جریان آفرینی کرده و تأثیرگذاری در مجموعه‌ها را تجربه می‌کنند باید برای دیگران الگو قرار گیرند تا دیگر فعالان حوزه کار و تولید با درک شرایط در این راستا گام بردارند. به واسطه اهمیت مسأله کار آفرینی در حوزه کار و تولید، جشنواره کار آفرینان برتر وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، تمرکز را بر توسعه ایده‌های کار آفرینی قرار داده تا ما با الگو قرار دادن ایده‌پردازان حوزه کسب و کار، شاهد ترویج جریان ایده‌پردازی کار و تولید در جامعه و بین فعالان بخش تولید باشیم. اما در جشنواره امتنان، ایده‌پردازان جامعه کارگران در راستای ایجاد رونق در بخش‌های مختلف کسب و کار و تولید مطرح و نقطه تمرکز محسوب شده است. در این فرصت روش‌ها و سازوکارهای ارائه پیشنهاد در ارتباط با توسعه شاخص‌های تولید توسط نیروی کار موردنظر قرار گرفته است. در واقع از طریق راهکارهای مذکور، حل مسائل مرتبط با کار و تولید از مسیر ایده‌پردازی و کار آفرینی با بهره‌مندی از دانش و فکر خلاق کارفرمایان و نیروی کار دنبال می‌شود. این سازوکارها در راستای نمونه‌سازی و شکل‌دهی الگو در حوزه کار و ضرب‌سازی برای افزایش تولید در سیاستگذاری‌ها مورد توجه است.

معاون توسعه کار آفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی خبر داد

ثبت کمترین نرخ بیکاری در ۲۰ سال گذشته

داده‌های مرکز آمار و سامانه ملی رصد اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال ۱۴۰۱ نشان می‌دهد بسیاری از شاخص‌های عمده بازار کار در حوزه نرخ بیکاری، ایجاد اشتغال، عرضه نیروی کار، اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی و بیکاری فارغ‌التحصیلان، اشتغال ناقص، جمعیت فعال و شاغل و نرخ مشارکت اقتصادی روند مثبتی را تجربه کرده‌اند. همچنین آخرین داده‌های سازمان تأمین اجتماعی در حوزه

گزارش

حسن بهاروند

رئیس هیئت مدیره

با توجه به خروجی داده‌های شاخص نرخ بیکاری به عنوان یکی از داده‌های تعیین‌کننده در بازار اشتغال، کمترین میزان این نرخ در دو دهه اخیر ثبت شده، به گونه‌ای که بر اساس داده‌های مرکز آمار، میانگین نرخ ۹ درصدی بیکاری سال قبل، حکایت از این مسأله دارد. این در حالی است که میانگین نرخ بیکاری در سال ۱۳۸۱ حدود ۱۲٫۸ درصد و بیشترین نرخ آن در سال ۱۳۸۹ به میزان ۱۳٫۵ درصد اعلام شد و مقایسه آماری نرخ بیکاری در دو سال گذشته نیز حکایت از کاهش ۰٫۲ درصدی این شاخص در سال قبل دارد. به دنبال این شرایط، ثبت کمترین نرخ بیکاری میانگین در مقایسه با چهار دولت گذشته از دستاوردهای دولت سیزدهم در دو سال اخیر به حساب می‌آید. بر اساس تازه‌ترین داده‌های بخش بیکاری، نرخ میانگین بیکاری در دولت‌های هفتم و هشتم ۱۲٫۸ درصد، در دولت‌های نهم و دهم ۱۱٫۶ درصد، در دولت‌های یازدهم و دوازدهم ۱۱٫۸ درصد و در مدت حدود دو ساله دولت سیزدهم ۹٫۱ درصد اعلام شد. با توجه به جایگاه ویژه و تأثیرگذار شاخص نرخ بیکاری بر تحولات حوزه کار و تولید، روند کاهش این مؤلفه بیانگر تحولات مثبت این بخش و نشانه‌ای در تأیید خروجی مثبت سیاستگذاری‌های این حوزه محسوب می‌شود.

کاهش نرخ بیکاری جوانان

بخش دیگری از داده‌های آماری حوزه بیکاری اقشار جوان و دانش‌آموخته دانشگاهی نیز بر کاهش قابل توجه این شاخص در سال گذشته نسبت به سال ۱۳۹۷ تأکید دارد. بر این مبنا، روند کاهش نرخ بیکاری جوانان در محدوده سنی ۱۵ تا ۲۴ سال نشان می‌دهد این عدد از ۲۷٫۷ درصد در سال ۹۷ به ۲۲٫۶ درصد در سال قبل رسید. شاخص مذکور در بازه سنی ۱۸ تا ۳۵ ساله نیز آمار ۱۶٫۳ درصدی را در مقایسه سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۴۰۱ نشان می‌دهد. آمارها همچنین نشان از این دارد با توجه به روند ادامه‌دار کاهش نرخ بیکاری دانش‌آموختگان در سال‌های اخیر، شاخص موردنظر از ۱۸٫۳ درصد در سال ۹۷ به ۱۲٫۹ درصد در سال گذشته رسید و سیر کاهش داشت. نقش قابل توجه جمعیت جوان و دانش‌آموخته در شکل‌دهی بازار کار و سهم تعیین‌کننده آنان در این حوزه با توسعه و بهبود شاخص‌های مؤثر در این بخش تأثیرگذاری بیشتری خواهد داشت. کاهش اشتغال ناقص از ۱۰٫۹ به ۹٫۵ درصد در فاصله سال‌های ۹۷ تا ۱۴۰۱ از دیگر نشانه‌های روند رو به رشد مؤلفه‌های مهم بخش اشتغال در کشور محسوب می‌شود.

بهبود آمارهای اشتغال

در وضعیت مقایسه‌ای سال ۱۴۰۱ با سال قبل از آن، بسیاری از داده‌های اشتغال، بیکاری و مشارکت اقتصادی دستخوش تغییرات شده و روند رو به رشدی را تجربه کرده است. در این ارتباط، بخشی از خروجی داده‌های قابل استناد مراکز آماری، افزایش جمعیت شاغل و جمعیت فعال در سال گذشته نسبت به سال ۱۴۰۰ را تأیید می‌کند. کاهش نرخ بیکاری دانش‌آموختگان مرد از ۱۳٫۱ درصد در سال ۹۷ به ۹ درصد در سال قبل، سیاست‌های مؤثر اشتغال بخش دیگری از خروجی مثبت سیاست‌های بازار کار به حساب می‌آید. نرخ بیکاری هشت استان کمتر از هشت درصد، کاهش نرخ بیکاری در ۱۶ استان و روند نزولی نرخ شاخص بیکاری در استان‌های با سابقه بالای بیکاری از دیگر تحولات مربوط به بازار اشتغال در سال گذشته محسوب می‌شود. کاهش مجموع جمعیت بیکار و روند کاهش حدود یک درصدی نرخ مشارکت اقتصادی در مقایسه سال‌های اشاره شده نیز تأییدی بر ایجاد روند تحولی در حوزه اشتغال است.

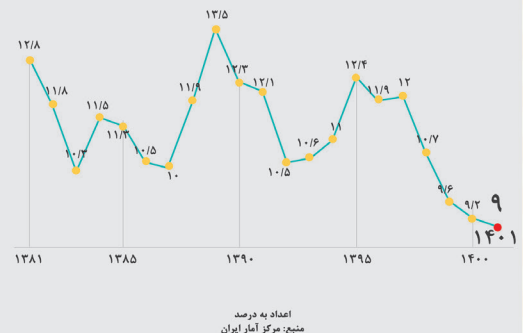
افزایش اشتغال زنان

جدیدترین داده‌های اشتغال جامعه زنان نیز با ثبت روند مثبت ۱۳۷ هزار نفری در سال قبل، عملکرد منفی ۶۶۲ هزار نفری این حوزه در سال ۱۳۹۹، اصلاح و بهبود این حوزه را ارائه می‌دهد. کاهش نرخ بیکاری زنان از ۱۹ درصد به ۱۶ درصد در مقایسه با سال‌های ۹۷ و ۱۴۰۱، افزایش نرخ مشارکت اقتصادی جامعه زنان نسبت به سال قبل و کاهش نرخ بیکاری دانش‌آموختگان زن از ۲۸٫۲ درصد در سال ۹۷ به ۲۲ درصد در سال گذشته را باید یکی از دستاوردهای دولت در حوزه زنان به شمار آورد.

ایجاد بیش از یک میلیون فرصت شغلی

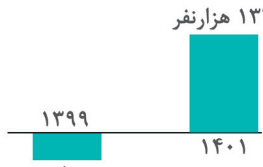
آخرین گزارش‌های ارائه شده سامانه ملی رصد اشتغال کشور ثبت بیش از یک میلیون و ۳۰۰ هزار کد ملی پس از راستی‌آزمایی سه مرحله‌ای (پیامکی ۸۰ درصد، تلفنی ۲۰ درصد و حضوری ۵ درصد) و اشتغال ۹۴۸ هزار و ۹۲ نفر را تأیید می‌کند. این در حالی است که با توجه به ۱۲۲ هزار و ۷۳۱ شغل ایجاد شده توسط دستگاه‌های دولتی بر مبنای اطلاعات سازمان اداری استخدامی، آمار ایجاد اشتغال در سال گذشته یک میلیون و ۷۰ هزار و ۸۲۲ مورد را نشان می‌دهد. سامانه ملی رصد اشتغال برای نخستین بار اطلاعات اشتغال همه دستگاه‌ها را با دقیق‌ترین اطلاعات ثبتی مشتمل بر اطلاعات شغلی، هویتی و جغرافیایی در نظر گرفته است.

ثبت رکورد کمترین نرخ بیکاری ۲۰ سال اخیر در دولت مردمی سیزدهم

بهبود وضعیت اشتغال زنان به استناد گزارش جدید مرکز آمار ایران

روند صعودی اشتغال ایجادشده برای زنان (روند منفی مثبت شد)

افزایش نرخ مشارکت زنان نسبت به سال ۱۴۰۰

نرخ بیکاری فارغ‌التحصیلان زنان از ۲۸/۲٪ سال ۹۷ به ۲۲٪

کاهش

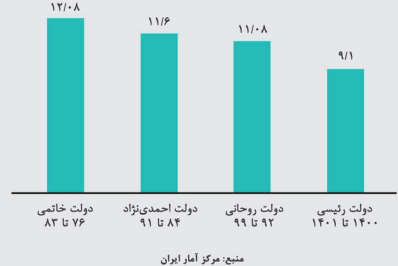
نرخ بیکاری زنان

از ۱۹٪ سال ۹۷ به ۱۶٪

کاهش

چند نکته از گزارش نرخ بیکاری زمستان ۱۴۰۱

گزارش مقایسه‌ای متوسط نرخ بیکاری دولت‌های مختلف

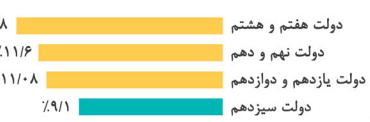
چند نکته از گزارش نرخ بیکاری زمستان ۱۴۰۱

غلط بودن مقایسه نرخ بیکاری دو فصل پاییز و زمستان

برای مقایسه صحیح باید روند کلی را در نظر گرفت

بروز بیکاری فصلی بخش ساختمان و کشاورزی در فصل

رکوردشکنی نرخ بیکاری و کاهش آن در ۲۰ سال اخیر

کاهش نرخ بیکاری در استان‌ها

نرخ بیکاری ۸ استان پایین‌تر از ۸ درصد

کاهش نرخ بیکاری در ۱۶ استان

کاهش نرخ بیکاری استان‌های با سابقه بالای بیکاری

بهبودی شاخص‌های اساسی بازار کار

افزایش جمعیت فعال

کاهش اشتغال ناقص

افزایش نرخ مشارکت

کاهش نرخ بیکاری

فارغ‌التحصیلان دانشگاهی

امداد امام خمینی (ره)، بنیاد مستضعفان، سازمان بهزیستی، ستاد اجرایی فرمان امام و بسیج سازندگی، گسترش آموزش‌های مهارتی و اقدامات دیگر ذیل زیست‌بوم ملی اشتغال با همراهی و نظارت دولت را از دیگر دلایل و اقدامات اساسی سیاستگذاری و ایجاد تحول در بازار کار دانسته است. معاون وزیر کار حل مسأله بیکاری دانش‌آموختگان، افزایش نرخ مشارکت اقتصادی، رشد پایداری و درآمد مشاغل ایجاد شده راه‌اف اصلی تدوین و اجرای سیاست‌های مربوط به این حوزه بیان کرد.

مقایسه آماری بازار کار و اشتغال

کریمی‌بیرانوند تأکید دارد که در مقایسه داده‌های مرکز آمار ایران، تأمین اجتماعی و سامانه رصد اشتغال، داده‌های مرکز آمار روندهای کلی بازار کار را نشان داده است. او در این ارتباط می‌گوید: «آمار تأمین اجتماعی و سامانه رصد اشتغال ثبتی مبنا و مبتنی بر اطلاعات دقیق (هویتی، شغلی و جغرافیایی) بوده و قابلیت راستی‌آزمایی و امکان دقیق‌تر شناسایی بخش غیررسمی دارند.» به گفته معاون توسعه کار آفرینی و اشتغال وزارت کار، طبق برآورد مرکز آمار ایران حدود ۵۵ درصد بازار کار کشور غیررسمی و از این نظر، توجه به اطلاعات سامانه رصد اشتغال مهم ارزیابی شده و نادیده گرفتن اطلاعات ثبتی تأمین اجتماعی و رصد اشتغال، بی‌توجهی به اطلاعات غیررسمی بازار کار است. او معتقد است، نبود اطلاعات کافی ثبتی مبنای بازار کار در بخش‌های عرضه و تقاضا و مسأله تطابق در بازار کار یا (Matching) باعث تحلیل‌های نادرست شده و به همین دلیل، همه جوانب باید با دقت بررسی شوند. وزارت کار در دولت سیزدهم در راستای حل بنیادین مسأله نبود اطلاعات، اقدام به راه‌اندازی نهایی سامانه جامع اطلاعات بازار کار کرده که در شش ماهه اول سال جاری راه‌اندازی خواهد شد. این کار مبنای تحلیل‌های دقیق بازار کار و ایجاد بزرگترین مشکل و چالش زیرساختی علمی مورد نیاز سیاستگذاران و پژوهشگران می‌شود.

استناد به آمارهای تأمین اجتماعی

بر اساس اطلاعات بیمه‌شدگان جدید اجباری سازمان تأمین اجتماعی و بیمه‌شدگان حرف و مشاغل آزاد که مجموعاً اشتغال جدید را نشان می‌دهند، ایجاد افزون بر ۷۰۰ هزار نفر اشتغال جدید در سال ۱۴۰۱ را نشان داده که این عدد نسبت به مدت مشابه سال قبل، رشد حداقل ۱۰ درصدی داشته است. کاهش چهار درصدی آمار برقراری بیمه بیکاری سال ۱۴۰۱ به نسبت سال قبل از آن و افزایش چهار درصدی تعداد بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی در این مدت نیز تأییدکننده رشد حوزه اشتغال و بیمه افراد شاغل محسوب می‌شود.

توسعه شاخص‌های بازار کار

مقایسه داده‌های آماری سامانه رصد ملی اشتغال کشور، سازمان تأمین اجتماعی و مرکز آمار ایران در ارتباط با بازار کار، بیان‌کننده شکل‌گیری روندهای مثبت و صعودی در این راستا است. کاهش نرخ بیکاری، افزایش جمعیت فعال، رشد تعداد افراد شاغل، روند صعودی بیمه‌شدگان اجباری و حرف و مشاغل تأمین اجتماعی، کاهش نرخ بیکاری دانش‌آموختگان و نرخ بیکاری زنان و مردان فارغ‌التحصیل، کاهش اشتغال ناقص و نرخ تعدیل نیروی کار، افزایش کیفیت مشاغل و رشد پایداری بازار کار را شامل می‌شود. معاون توسعه کار آفرینی و اشتغال وزارت کار عوامل اصلی مؤثر در موفقیت‌های بازار کار را در سیاست‌های دولت در ابلاغ تعهدات دستگاهی-استانی و پیگیری و نظارت بر اجرای آن، برگزاری جلسات شورایی اشتغال و پیگیری مصوبات آن، الکترونیکی کردن زیرساخت‌های سامانه‌ای اشتغال و تأکید بر روان‌سازی فرایندها، بهبود فضای کسب و کار و اجرای طرح درگاه ملی مجوزها، حضور میدانی مدیران و فعال کردن بنگاه‌های نیمه‌فعال و راه‌اندازی طرح‌های نیمه‌تمام می‌داند. کریمی‌بیرانوند همچنین تزریق بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد تومان تسهیلات طرح‌های اشتغالزای، حضور نهادهای انقلابی همچون کمیته